Vlaanderen
is bodembewust

# PFAS in bodem Inventarisatie, saneringsplicht en vervolgtraject

## Webinar lokale besturen

9 juni 2022

Kristel Declercq / Sam Fonteyne

OVAM

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER

OVAM

# Programma

- SVZ VBO’s brandweerterreinen en inventarisatie
- Verkennende bodemonderzoeken (VBO’s)
- Duiding bij de regeling saneringsplicht
- Vervolgstappen na VBO
- Communicatie

# PFAS-verdachte activiteiten

- **PFAS-houdend blusschuim (brandweer)**
  - **Huidige en voormalige brandweerkazernes**
  - **Brandweeroefenterreinen**
  - **Branden met gebruik van blusschuim**
- **Andere:**
  - **Waterzuiveringsinstallaties**
  - **stortplaatsen**

# PFAS-verdachte activiteiten

- PFAS in industrie
  - PFAS-productie (Vlaanderen: alleen 3M)
  - PFAS-gebruik:
    - Papierindustrie (broodzakken, bakpapier)
    - Textielindustrie (tapijt, waterbestendige kledij,…)
    - Chromeerbaden
    - Foto-industrie
    - Teflon (anti-aanbakgerei,…)

# Stand van zaken VBO's brandweerlocaties en inventarisatie

- Brandweerlocaties:
  - 268 gemeenten hebben info gegeven
  - 831 locaties
  - 483 opgestarte VBO's
  - 44 toch geen PFAS gebruikt
  - 260 ingediende VBO's
  - 153 beoordeelde VBO's

# Stand van zaken VBO's brandweerlocaties en inventarisatie

- Andere sites met PFAS-gebruik: meer dan 4.000 locaties
  - externe consultants
  - Screening op PFAS-gebruik (administratieve gegevens)
  - Bepalen prioriteit
  - aanpak voor deze locaties zal nu verder uitgewerkt worden tegen de zomer

# Schrappen PFAS-verdachte locatie

- Gemeente: stuurt mail naar pfasinventarisatie@ovam.be:
- Gemeente kan ook gemotiveerde verklaring vragen
- OVAM wijzigt status naar ‘niet PFAS verdacht’ en koppelt dit terug met de gemeente en AZG
- gevolg: aanpassing PFAS- kaart en geen VBO

# Bodemonderzoek PFAS brandweerlocaties

- Verkennend bodemonderzoek
  - Onderzoeksprotocol voor uniformiteit van uitvoering
  - Staalnames in bronzone en richting omgeving – mogelijke impact naar gevoelige receptoren
  - Bepalen van:
    - Noodzaak voor beschrijvend bodemonderzoek (op basis van DAEB-methodiek)
    - Urgentie (prioriteitsklasse)
    - Noodzaak voor no regret maatregelen – bepaling door Agentschap Zorg en Gezondheid
    - Eventuele voorzorgs- of veiligheidsmaatregelen

# VBO brandweerkazerne

Vlaanderen
is materiaalbewust



SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

# Regeling saneringsplicht

- **Saneringsplichtige = “Beheerder” grond waarop verontreiniging tot stand kwam**
- “Getrapte” saneringsplicht
  - 1. exploitant indien op grond “exploitatie”
  - 2. gebruiker als geen exploitant of exploitant vrijgesteld
  - 3. eigenaar als geen exploitant/gebruiker of beide vrijgesteld
- Bij vrijstelling van alle ‘beheerders’ kan de OVAM optreden

# Regeling saneringsplicht

- Vrijstelling saneringsplicht
- Exploitant/gebruiker is niet plichtig als hij aantoont te voldoen aan volgende voorwaarden:
  - verontreiniging niet te hebben veroorzaakt
  - verontreiniging is tot stand gekomen voor zijn beheer

# Regeling saneringsplicht

- Vrijstelling saneringsplicht
- Eigenaar dient cumulatief aan te tonen dat:
  - Hij de bodemverontreiniging niet heeft veroorzaakt
  - De verontreiniging tot stand kwam vooraleer hij eigenaar werd
  - Hij bij verwerving niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de bodemverontreiniging
- Extra mogelijkheid tot vrijstelling bij historische bodemverontreiniging
  - Eigenaar heeft verworven voor 1993 en heeft de grond enkel aangewend voor particulier gebruik

# Regeling saneringsplicht

- In afwijking hiervan: alsnog saneringsplicht als de OVAM aantoont dat een rechtsvoorganger:
  - de bodemverontreiniging heeft veroorzaakt of dat
  - de bodemverontreiniging tot stand is gekomen tijdens de periode dat een rechtsvoorganger de grond in exploitatie, gebruik of eigendom had
- Rechtsvoorganger = ‘ … rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is met een andere rechtspersoon door wettelijke rechtsopvolging …’
- De OVAM is van oordeel dat de gemeenten rechtsvoorganger zijn van de hulpverleningszones

# Stappen vanaf opstart VBO

- Opstart VBO door OVAM: gemeente ontvangt mail
- Na indienen VBO bij OVAM:
  - Ruwe analyseresultaten beschikbaar via de PFAS-verkenner
- Na beoordeling VBO door OVAM en AZG:
  - Mail AZG ivm no regret maatregelen
  - Brief OVAM naar plichtigen en mail naar gemeente:

# Communicatie

- Lokale besturen: centrale rol om bewoners te informeren
- Ondersteuning:
  - Modelbrieven, persbericht… ter beschikking via website VVSG
  - MMK's bieden ondersteuning
  - AZG: informeert de gekende particuliere putwatergebruikers
  - VMM: geeft advies aan drinkwaterbedrijven
  - FAVV: richtsnoeren voor PFAS beschikbaar op de website
  - Dept. Landbouw en visserij: gegevens van landbouwers

# Vervolgstappen na VBO

- Aanmaning tot beschrijvend bodemonderzoek (BBO):
  - verontreiniging volledig in kaart brengen
  - uitvoeren risico-evaluatie
  - Aanvullende richtlijnen BBO voor PFAS
- Risico aanwezig → sanering nodig
  - Bodemsaneringsproject (BSP): bepalen saneringstechniek (BATNEEC)
  - Bodemsaneringswerken (effectieve uitvoering werken + opvolging resultaten (grondwatermonitoring)
  - Eindevaluatie-onderzoek (EEO) (doelstelling gehaald?) → eindverklaring

# Vervolgstappen na VBO

- Voorbeeldbestek voor BBO met PFAS beschikbaar

https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/inventarisatie-en-onderzoeken-risicosites-pfas-vervuiling#beschrijvend-bodemonderzoek-volgens-de-ovam-onderzoeksstrategie

# Communicatie

- Info op https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling
- PFAS-verkenner https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=pfasverkenner

Vlaanderen
is bodembewust

# Dank voor uw aandacht

**Kristel Declercq /Sam Fonteyne**

lokalebesturen@ovam.be

**Vlaamse overheid**
**Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij**
**Stationsstraat 110 - 2800 Mechelen**
**T: 015 284 284 - F: 015 203 275**
**www.ovam.be**
**info@ovam.be**

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER
OVAM